

KAPITAL LUDZKI Kształcimy przyszłość Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Europejski Fundusz Społeczny

Tajemnice fotosyntezy

Iwona Tarnawa – Januszek

Ogólnopolski program poprawiania poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk malarzystwo – przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: **DGA** Partner projektu: **KUP**

NIB FASCYNACJE ZAKŁĘTE W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAL LUDZKI Kształcimy przyszłość Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Europejski Fundusz Społeczny

Co to jest fotosynteza?

Photos – światło; synthesis – połączenie

Kluczowa reakcja dla istnienia życia

substraty: $6\text{CO}_2 + 6\text{H}_2\text{O}$ produkty: $\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + 6\text{O}_2 \uparrow$

$6\text{CO}_2 + 6\text{H}_2\text{O} \xrightarrow[\text{chlorofil}]{\text{światło}} \text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6 + 6\text{O}_2 \uparrow$

glukoza

Ogólnopolski program poprawiania poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk malarzystwo – przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: **DGA** Partner projektu: **KUP**

NIB FASCYNACJE ZAKŁĘTE W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAL LUDZKI Kształcimy przyszłość Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Europejski Fundusz Społeczny

$\text{C}_6\text{H}_{12}\text{O}_6$
glukoza

sacharoza   celuloza

skrobia

cukry (węglowodany)

Ogólnopolski program poprawiania poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk malarzystwo – przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: **DGA** Partner projektu: **KUP**

NIB FASCYNACJE ZAKŁĘTE W NAUCE I BIZNESIE

Jakie ma znaczenie?

W wyniku reakcji fotosyntetycznych, w ciągu roku na całej kuli ziemskiej – w formie węglowodanów i innych związków organicznych – magazynowanych jest ponad 10 miliardów ton węgla

O_2 (tlen) – uboczny produkt fotosyntezy, który, przez miliardy lat, tworzył ziemską atmosferę. Od jego zasobów jesteśmy – my i inne organizmy – uzależnieni.

NIB FASCYNACJE ZAKŁĘTE W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAL LUDZKI Kształcimy przyszłość Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Europejski Fundusz Społeczny

Jakie ma znaczenie?

Produkcja materii organicznej, czyli pokarmu dla samych autotrofów oraz pozostałych organizmów

Producenci są podstawowym piętnem piramidy pokarmowej i pierwszym ogniwem łańcuchów pokarmowych

KONSUMENCI
PRODUCENCI

Łódź   Warszawa   Wrocław

Ogólnopolski program poprawiania poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk malarzystwo – przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: **DGA** Partner projektu: **KUP**

NIB FASCYNACJE ZAKŁĘTE W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAL LUDZKI Kształcimy przyszłość Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Europejski Fundusz Społeczny

Gdzie zachodzi?

Ogólnopolski program poprawiania poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk malarzystwo – przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: **DGA** Partner projektu: **KUP**

NIB FASCYNACJE ZAKŁĘTE W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Ryc. 12.2. Przekój podłużny liścia

Ogólnopolski program
podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nauka.kapitał-ludzki.pl

Lider projektu Partner projektu

DGA KCTP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Co to są plastydy?

Organelle obecne w komórkach roślin i niektórych glonów

Półautonomiczne struktury

własne DNA (ct DNA) rybosomy mogą syntezować ok. 10% własnych białek

Ogólnopolski program
podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nauka.kapitał-ludzki.pl

Lider projektu Partner projektu

DGA KCTP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PLASTYDY

BARWNE (CZCZYMIAŁOWE)

BEZBARWNE (LEUKOPLASTY)

- elajoplasty
- amyloplasty
- ziarna aleuronowe

chloroplasty, feoplasty, rodoplasty, karoten, ksantofli

Ogólnopolski program
podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nauka.kapitał-ludzki.pl

Lider projektu Partner projektu

DGA KCTP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jak wyglądają chloroplasty?

Ogólnopolski program
podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nauka.kapitał-ludzki.pl

Lider projektu Partner projektu

DGA KCTP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Jak wyglądają barwniki zawarte w chloroplastach?

Chlorofil a Chlorofil b

Ogólnopolski program
podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nauka.kapitał-ludzki.pl

Lider projektu Partner projektu

DGA KCTP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

instytut
Kształcenia i Rozwoju Człowieka

Jakie barwy światła mają

1) błękit

2) fiolet

3) czerwony

4) biały

1.6. Widmo absorpcji barwników dwuplastyny J (c) i widmo transmisji folii syntetycznej (B)

Ogólnopolski program
powszechnego kształcenia i kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematycznych – przy współpracy
i prowadzeniu szkoleń dla uczniów gimnazjów

Lider projektu **Partner projektu**

NiB FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

www.kokulabiznes.pl

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcąca wartość dodaną

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIETLIŚCIE
Kształcąca wartość dodaną

Biozagadki

Iwona Tarnawa-Januszek

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nauka.biznes.pl

Lider projektu
DGA

Partner projektu
KOP

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcąca wartość dodaną

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIETLIŚCIE
Kształcąca wartość dodaną

1. Żaby...

Jak to możliwe,
aby żabi
skrzek miał
25. krotnie
większą
objętość niż
żaba?

Źródło: „Ścieńko i Oko”

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nauka.biznes.pl

Lider projektu
DGA

Partner projektu
KOP

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcąca wartość dodaną

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIETLIŚCIE
Kształcąca wartość dodaną

2. Ładny ptaszek...

Fotografia
przedstawia
pisklę znanego
ptaka.

Jak brzmi
nazwa
gatunkowa
tego
zwierzęcia?

Fot. Wojciech Januszek

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nauka.biznes.pl

Lider projektu
DGA

Partner projektu
KOP

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcąca wartość dodaną

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIETLIŚCIE
Kształcąca wartość dodaną

3. Drzewa...

DLaczego las
eukaliptusowy
daje mało
cienia?

Fot. Wikipedia

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nauka.biznes.pl

Lider projektu
DGA

Partner projektu
KOP

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcąca wartość dodaną

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIETLIŚCIE
Kształcąca wartość dodaną

4. Rośliny uprawne...

Roślina uprawna,
pochodząca z Ameryki.
Należy do rodziny
psiankowatych.
W Polsce uprawiana
jest na glebach żyznych,
głównie na Lubelszczyźnie.
Uprawia się ją głównie
dla liści lecz nie dla celów
spożywczych.

Co to za roślina?

Fot. Piotr Januszek

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nauka.biznes.pl

Lider projektu
DGA

Partner projektu
KOP

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcąca wartość dodaną

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIETLIŚCIE
Kształcąca wartość dodaną

5. Glony...

Jak nazywa się lub gdzie
występuje ten największy
na świecie glon,
przewyższający swymi
rozmiarami
największe drzewa na
Ziemi – sekwoje?

Fot. Wikipedia

Fot. www.karimmar.org/wordpress/wordpress/wp-content/uploads/2012/02/Sequoia.jpg

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nauka.biznes.pl

Lider projektu
DGA

Partner projektu
KOP

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

6. Ssaki...

Czyja to robota?

Opis projektu: program
pobudzania próżni kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematycznych – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

7. Trawy...

Co to za trawa?

**Jeśli centymetrów na dobę może przyrosnąć
największa na świecie trawa w okresie
wzmoczonego rozwoju?**

Opis projektu: program
pobudzania próżni kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematycznych – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Odpowiedzi 😊

1. Jajo żabie otoczone jest osłonką (galaretowatą), która w wodzie pęcznieje zwiększając swoje rozmiary
2. Sikorka bogatka
3. Ponieważ liście eukaliptusa ustawiają się blaszką liściową równoległe do biegu promieni słonecznych. Zabezpiecza to je przed nadmiernym przegrzaniem.

Opis projektu: program
pobudzania próżni kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematycznych – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Odpowiedzi 😊

4. Tytoń
5. Jest to glon morski *Macrocystis pyrifera* występujący w Oceanie Spokojnym i Atlantyckim. Może on osiągnąć długość przekraczającą 120 metrów.
6. Jest to „dzieło” bobra europejskiego
7. Bambus może rosnać nawet z prędkością 30 centymetrów na dobę

Opis projektu: program
pobudzania próżni kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematycznych – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Niespodzianka!

Co to jest?

Opis projektu: program
pobudzania próżni kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematycznych – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Odpowiedź do niespodzianki

Kwiatostan, z którego rozwija się to:

Rys. Wikipedia

Opis projektu: program
pobudzania próżni kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematycznych – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

NIB

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
 w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Bardzo dziękuję za uwagę 😊

Iwona Tarnawa - Januszek

Opatowski program
 promowania i pobudzania kompetencji kluczowych
 w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
 i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.nsk.kuluczna.pl

Lider projektu

Partner projektu

NIB FASCYNACJE ZAKŁĘTE
 W NAUCZE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Metodologia przyrodniczych badań naukowych

Iwona Tarnawa – Januszek

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUTP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Matura 2008 - Biologia

Analiza wyników tegorocznego egzaminu maturalnego z biologii uzyskanych przez absolwentów z terenu działania OKE w Poznaniu pozwala sformułować i przedstawić kilka wniosków:

- największy problem dla zdających egzamin, niezależnie od poziomu, stanowiło tworzenie informacji (umiejętności z III obszaru standardów), a szczególnie **formułowanie wniosków** oraz **formułowanie i uzasadnianie opinii** na podstawie analizy przedstawionych informacji;
- sformułowanie poprawnej językowo, jasnej, dłuższej wypowiedzi, zawierającej uzasadnienie lub argumenty stanowiło duży problem dla wielu zdających, zwłaszcza na poziomie podstawowym.

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUTP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Naturalna ciekawość świata a wiedza szkolna

duża

mala

okres przedszkolny

szkoła podstawowa

gimnazjum

liceum

studia

ciekawość świata

wiedza szkolna

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUTP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Jaki gaz wydziela się podczas kiełkowania nasion?

Problem badawczy

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUTP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Problemy badawcze to pytania, które zadajemy sobie, obserwując przyrodę. Problem badawczy powinien być jasny i prosty.

Na przykład wiemy, że przechowywanie żywności w niskiej temperaturze spowalnia procesy rozkładu, prowadzone przez bakterie i grzyby. Również metody konserwacji żywności polegające na zmianie pH (tzw. kwaszenie) spowalniają ten rozkład. Skądinąd wiemy, że procesy rozkładu, jak wszystkie inne reakcje zachodzące w żywych organizmach, katalizowane są przez białkowe enzymy.

Możemy zatem zadać sobie pytanie, **czy warunki środowiska (temperatura, pH) wpływają na aktywność enzymów?**

To będzie nasz problem badawczy.

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUTP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Czyba wtedy wydziela się dwutlenek węgla...

Podczas kiełkowania nasion wydziela się CO₂

Hipoteza

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUTP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
INICJATYWA WZROSTU

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIĘTOŁA
KOLEGIUM WYDZIAŁ

Hipoteza to przypuszczenie wyrażane zdaniem twierdzącym (nie pytaniem), które jest próbą odpowiedzi na sformułowany problem badawczy i wiąże (również pod względem przyczynowym) obserwowane zjawiska.

Hipoteza jest sprawdzalna, jest spodziewanym wynikiem zaplanowanych badań. Sprawdzenie wiarygodności hipotezy to weryfikacja. Hipoteza uszczegóławia problem badawczy, sprowadzając go do poziomu, który da się sprawdzić pojedynczym doświadczeniem.

W przypadku enzymów możemy postawić hipotezę, że **niska temperatura spowalnia działanie enzymów** i zaprojektować doświadczenie, które ją potwierdzi.

Ogólnopolski program
poddawania próbom kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KOTP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCY I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
INICJATYWA WZROSTU

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIĘTOŁA
KOLEGIUM WYDZIAŁ

Ale jak to zbadać?

1. Wybór metody
2. Plan badania
3. Wykonanie
4. Dokumentowanie

Badanie

Ogólnopolski program
poddawania próbom kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KOTP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCY I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
INICJATYWA WZROSTU

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIĘTOŁA
KOLEGIUM WYDZIAŁ

METODY BADAŃ

OBSERWACJA

ESPERYMENT

MODELOWANIE

Ogólnopolski program
poddawania próbom kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KOTP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCY I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
INICJATYWA WZROSTU

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIĘTOŁA
KOLEGIUM WYDZIAŁ

Metoda: eksperyment (badanie)

Plan badania: **SAKI GAZ WYDZIAŁ SIĘ W CZASIE GODZICHNI RELAKSUJĄCYCH NASION?**

MATERIAŁ
- saki
- 1 x 1 x 1 x 1 cm
- folia

FREZYZADY
- 2 saki
- 2 nakłaski
- 2 probówki
- 2 ml wody
- 2 ml roztworu

ODCZYNNIKI
- woda
- roztwór
- K₂CO₃
- NaHCO₃

1 WYKONANIE

Ogólnopolski program
poddawania próbom kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KOTP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCY I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
INICJATYWA WZROSTU

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIĘTOŁA
KOLEGIUM WYDZIAŁ

Planowanie przebiegu badań

Na ten etap badań składają się następujące elementy:

- sporządzenie dokładnego wykazu materiałów potrzebnych do badań, np.
  - opis poddawanych badaniom obiektów (ilość, gatunki, stadium rozwoju),
  - lista wyposażenia laboratoryjnego (probówki, palniki, kolby miarowe),
  - lista urządzeń i sprzętu technicznego (mikroskop, lampy, nożyce),
  - spis odczynników (rodzaje roztworów, ich stężenie i ilość, nazwy i ilość poszczególnych substancji);
- sporządzenie opisu niezbędnych czynności badawczych z uwzględnieniem
  - kolejności ich podejmowania,
  - czasu ich trwania,
  - warunków bezpieczeństwa.

Ogólnopolski program
poddawania próbom kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KOTP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCY I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
INICJATYWA WZROSTU

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ŚWIĘTOŁA
KOLEGIUM WYDZIAŁ

Dokumentowanie

OPIS

FILM

RYСУNEK

FOTOGRAFIA

Ogólnopolski program
poddawania próbom kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KOTP

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCY I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WYKONANIE
KRAJOWY INSTYTUT
Edukacji Nauce i Szkoleniu

Spostrzeżenia – wyniki badań

Spostrzeżenia to inaczej wyniki badań odnotowane w dokumentacji.

W zależności od rodzaju badań, a więc także ich efektów końcowych wybieramy formę zapisu, np. opis, liczbowe zestawienie tabela-ryczne, fotografie, rysunki.

Należy zadbać o to, by spostrzeżenia były udokumentowane **zwięźle i czytelnie**.

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WYKONANIE
KRAJOWY INSTYTUT
Edukacji Nauce i Szkoleniu

W jednym ze słoiaków zaszła zmiana...

Woda wapienna w naczyniu z kiełkującymi nasionami uległa zmętnieniu.

Spostrzeżenie

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WYKONANIE
KRAJOWY INSTYTUT
Edukacji Nauce i Szkoleniu

Skoro woda wapienna zmętniała to...

Zmętnienie wody wapiennej świadczy o obecności CO₂ wydzielonego z kiełkujących nasion badanej rośliny.

Wniosek

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WYKONANIE
KRAJOWY INSTYTUT
Edukacji Nauce i Szkoleniu

Prezentacja wyników badań i wniosków

O ile w spostrzeżeniach odnotowujemy wszystkie wyniki badań to do prezentacji przygotowujemy tylko te, które miały istotne znaczenie w **weryfikacji** (potwierdzeniu lub obaleniu) postawionej na wstępie **hipotezy**.

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WYKONANIE
KRAJOWY INSTYTUT
Edukacji Nauce i Szkoleniu

Prezentacja wyników badań

Wyniki badań można zaprezentować w różny sposób, np. jako:

- opisy,
- tabelaryczne zestawienia danych,
- wykresy,
- diagramy,
- schematy, rysunki,
- fotografie,
- animacje,
- filmy.

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

NIB

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

WYKONANIE
KRAJOWY INSTYTUT
Edukacji Nauce i Szkoleniu

Prezentacja wyników badań

Formy prezentacji dorobku naukowego także mogą być zróżnicowane, np.

- artykuł zamieszczony w czasopiśmie lub na witrynie naukowej (popularnonaukowej) lub szkolnej,
- odrębne, pisemne opracowanie naukowe,
- poster, wystawa, gazetka,
- prezentacja multimedialna,
- film lub audycja radiowa.

Ogólnopolski program podnoszenia poziomu kompetencji kluczowych w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu: DGA

Partner projektu: KUP

www.naukaibiznes.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

NIB

Partner projektu

www.naukubiznes.pl

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie przez całe życie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

**Pedagogiczne aspekty
organizacji pracy
zespołu uczniowskiego**

Piotr Januszek

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu

Partner projektu

DGA

KUTP

www.nib.kabiznes.pl

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie przez całe życie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Celowo dobrane zestawy zadań

- Są ilustracją jakiejś tezy.
- Ich konstrukcja pozwala zrozumieć przez przeżycie.
- Zawierają element zaskoczenia, niespodzianki, która stanowi jej atrakcyjność.

Właściwości te można uogólnić do kanonów organizowania wszelkich treningów twórczości. A zatem treningi, szkoły, cykle edukacyjne winny opierać się na wspomnianych właściwościach.
(wg prof. Andrzeja Góralskiego)

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu

Partner projektu

DGA

KUTP

www.nib.kabiznes.pl

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie przez całe życie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Zadanie 1

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu

Partner projektu

DGA

KUTP

www.nib.kabiznes.pl

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie przez całe życie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu

Partner projektu

DGA

KUTP

www.nib.kabiznes.pl

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie przez całe życie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

**Mając do dyspozycji
6 zapalek ułóż jeden trójkąt
równoboczny.**

W dalszym ciągu zadania będziemy podwajając liczbę trójkątów.

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu

Partner projektu

DGA

KUTP

www.nib.kabiznes.pl

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie przez całe życie

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Ogólnopolski program
pobudzania poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu

Partner projektu

DGA

KUTP

www.nib.kabiznes.pl

NIB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

**Mając do dyspozycji
6 zapalek ulóż dwa trójkąty
równoboczne.**

Ogólnopolski program
podszerzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.na.kabiznesie.pl

Lider projektu DGA

Partner projektu KGF

NiB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Ogólnopolski program
podszerzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.na.kabiznesie.pl

Lider projektu DGA

Partner projektu KGF

NiB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

**Mając do dyspozycji
6 zapalek ulóż cztery trójkąty
równoboczne.**

Ogólnopolski program
podszerzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.na.kabiznesie.pl

Lider projektu DGA

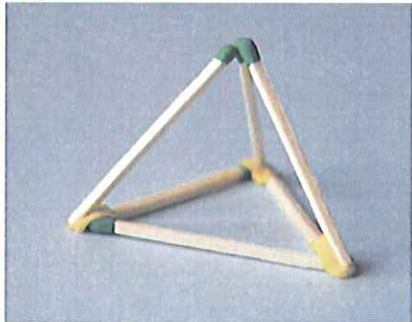
Partner projektu KGF

NiB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Ogólnopolski program
podszerzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.na.kabiznesie.pl

Lider projektu DGA

Partner projektu KGF

NiB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

**Mając do dyspozycji 6 zapalek
ulóż osiem trójkątów
równobocznych.**

Ogólnopolski program
podszerzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.na.kabiznesie.pl

Lider projektu DGA

Partner projektu KGF

NiB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój człowieka

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Ogólnopolski program
podszerzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.na.kabiznesie.pl

Lider projektu DGA

Partner projektu KGF

NiB
FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Zadanie 2

Ogólnopolski program
pobudzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.naukaibiznes.pl

Lider projektu **DGA**

Partner projektu **KOTIP**

NiB FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Ogólnopolski program
pobudzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.naukaibiznes.pl

Lider projektu **DGA**

Partner projektu **KOTIP**

NiB FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Ogólnopolski program
pobudzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.naukaibiznes.pl

Lider projektu **DGA**

Partner projektu **KOTIP**

NiB FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Ogólnopolski program
pobudzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.naukaibiznes.pl

Lider projektu **DGA**

Partner projektu **KOTIP**

NiB FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Ogólnopolski program
pobudzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.naukaibiznes.pl

Lider projektu **DGA**

Partner projektu **KOTIP**

NiB FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie i rozwój

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Europejski
Fundusz Społeczny

Transfer wiedzy nabytej może być przeszkodą...

Ogólnopolski program
pobudzenia poziomu kompetencji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno – przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.naukaibiznes.pl

Lider projektu **DGA**

Partner projektu **KOTIP**

NiB FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie nauczycieli

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CELUSZKA
Kształcenie nauczycieli

Celem zajęć powinien być rozwój uczniów, a nie rozwój wytworów!

Nauczyciel = Facylitator

Uczuciowe współbrzmienie z uczniami
Autentyczność i otwartość
Asertywność
Akceptacja

Elastyczność
Refleksyjność
Innowacyjność

Ogólnopolski program
podnoszenia poziomu kompetencji nauczycieli
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KGF

www.nak.katowice.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie nauczycieli

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CELUSZKA
Kształcenie nauczycieli

Celem zajęć powinien być rozwój uczniów, a nie rozwój wytworów!

Zespół, zasady funkcjonowania

Zasada osobistej twórczości
nauczyciela

Zasada różnorodności
(metody analityczne oraz intuicyjne)

Zasada ludyczności

Ogólnopolski program
podnoszenia poziomu kompetencji nauczycieli
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KGF

www.nak.katowice.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie nauczycieli

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CELUSZKA
Kształcenie nauczycieli

Celem zajęć powinien być rozwój uczniów, a nie rozwój wytworów!

Zespół, zasady funkcjonowania

Zasada nieoceniania

Zasada wyznaczenia poziomu i rodzaju zęga

Zasada przeciwdziałania przeszkodom

Zasada prymatu uczenia się umiejętności

Ogólnopolski program
podnoszenia poziomu kompetencji nauczycieli
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KGF

www.nak.katowice.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie nauczycieli

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CELUSZKA
Kształcenie nauczycieli

Celem zajęć powinien być rozwój uczniów, a nie rozwój wytworów!

Kontrakt grupowy

Cele projektu

Cele nauczyciela

Cele zespołu

Cele indywidualne

1. Inicjatywa
2. Prawdziwość
3. Odpowiedzialność
4. Odmowa
5. Współdziałanie
6. Nieocenijące informacje zwrotne
7. Komunikacja interpersonalna

Ogólnopolski program
podnoszenia poziomu kompetencji nauczycieli
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KGF

www.nak.katowice.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie nauczycieli

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CELUSZKA
Kształcenie nauczycieli

Celem zajęć powinien być rozwój uczniów, a nie rozwój wytworów!

Zadania zespołowe

PRACA TYSIĄCA SŁÓW

WSPÓLDZIAŁANIE

CECHY ZADANIA ZESPOŁOWEGO

RODZAJE ZADAŃ ZESPOŁOWYCH

ETAPY REALIZACJI

ODPOWIEDZIALNOŚĆ

Ogólnopolski program
podnoszenia poziomu kompetencji nauczycieli
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KGF

www.nak.katowice.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

KAPITAŁ LUDZKI
Kształcenie nauczycieli

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CELUSZKA
Kształcenie nauczycieli

Celem zajęć powinien być rozwój uczniów, a nie rozwój wytworów!

Mapa metod i technik kształcenia

wykład	pogadanka	dyskusja	praca z książką
metoda problemowa	metoda przypadków	metoda sytuacyjna	dyskusja panelowa
mikronauzanie	gry dydaktyczne	gry symulacyjne	metody impresyjne
metody ekspresyjne	metody ćwiczebne	metody realizacji zadań wystężeń	pokaz
pomiar	opowiadanie	metoda laboratoryjna	burza mózgów
obserwacja	studium przypadku	metoda projektów	inscenizacje
wystąpienia i prezentacje	analiza SWOT (mocne strony - słabe strony - szanse - zagrożenia)	metaplajn	debaty
happening	drewno decyzyjne	portfolio	ZWI (zalety, wady, Interesujące)
spotkanie	wywiad	wycieczka	ranking diamentowy
synetyka	sesja skojarzeń	mapowanie (pojęć, myśli)	inleina kula
635	gra pomysłowa	procedura U	analiza morfologiczna

Ogólnopolski program
podnoszenia poziomu kompetencji nauczycieli
w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów

Lider projektu Partner projektu

DGA KGF

www.nak.katowice.pl

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Źródła pomocne w działaniu

- www.naukaibiznes.pl
- www.edunews.pl
- www.e-edukacja.net
- www.erainzyniera.pl
- www.presscafe.yoyo.pl
- www.instytut-edukacja.pl
- www.e-mentor.edu.pl
- <http://edukacjaprzyszlosci.blogspot.com>

Ogólnopolski program
pionierskiej platformy innowacji kluczowych
w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych
i przedsiębiorczości dla uczniów gimnazjów
www.naukaibiznes.pl

Lider projektu

Partner projektu

NB

FASCYNACJE ZAKŁĘTE
W NAUCZE I BIZNESIE